

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lag om ändring av lagen om kontroll av export av produkter
med dubbel användning**

PROPOSITIONENS HUVUD SAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning skall ändras så att de uppgifter om vilka föreskrivs att de ankommer på handels- och industriministeriet skall överföras på utrikesministeriet. Propositionen är en del av den omorganisering av de handelspolitiska ärendena som pågår som bäst.

Propositionen hänför sig till propositionen om en första tilläggsbudget för 2003 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2003. De ansökningar som anhängiggjorts innan lagen träder i kraft skall överföras till utrikesministeriet för behandling.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) föreskrivs om begränsningar av export och gemenskapsleverans av produkter med dubbel användning. Med produkter med dubbel användning avses produkter, teknologi, tjänster och andra nyttigheter, som vid sidan av sin normala civila användning eller tillämpning kan användas i syfte att utveckla eller tillverka massförstörelsevapen eller robotsystem för framförande av sådana till ett mål eller i ett syfte att främja den allmänna militära potentialen.

Handels- och industriministeriets fullmakter som sammanhänger med exportkontroll grundar sig på 3-5, 7 och 10 § i gällande lag om kontroll av export av produkter med dubbel användning. I enlighet med dem svarar handels- och industriministeriet för de tillstånd som sammanhänger med produkter med dubbel användning och ministeriet har

rätt att utfärda närmare bestämmelser om dessa tillstånd.

Det föreslås att lagen skall ändras så att ovan nämnda uppgifter som handels- och industriministeriet ansvarar för överförs på utrikesministeriet. Propositionen har inga verkningar på de fullmakter med anknytning till exportkontroll vilka handels- och industriministeriet har med stöd av kärnenergilagen (990/1987).

Propositionen sammanhänger med en mera omfattande ändring av organisationen som skall göras inom statsförvaltningen. Syftet med denna ändring är att arbetsfördelningen mellan handels- och industriministeriet och utrikesministeriet skall bli ändamålsenligare och klarare samt att resursanvändningen skall effektivteras. Genom ändringen förläggs de handelspolitiska funktionerna till ett enda ministerium genom att utrikeshandelsgruppen vid handels- och industriministeriets marknadsavdelning samt de uppgifter som ankommer på den överförs till utrikesministeriets handelspolitiska avdelning. I prakti-

ken innebär detta att total 16 personer flyttar från handels- och industriministeriet till utrikesministeriet.

Som en del av denna reform överförs de uppgifter med anknytning till kontrollen av export av produkter med dubbel användning, vilka handels- och industriministeriet har ansvarat för, till utrikesministeriet, som redan nu ansvarar för en del av exportkontrollfrågorna.

De nödvändiga ändringarna avses bli genomförda i samband med behandlingen av den första tilläggsbudgeten för 2003.

2. Propositionens verkningar

2.1. Ekonomiska verkningar

Propositionen har inga verkningar på statens ekonomi. Propositionen hänför sig till propositionen om en tilläggsbudget, i vilken det föreslås att 528 000 euro för 15 personers löne- och andra kostnader flyttas över från moment 32.10.21 och att 25 000 euro för en persons lönekostnader flyttas över från moment 32.10.24 till utrikesministeriets verksamhetsmoment 24.01.21. Sammanlagd inverkan av flyttet för år 2004 är 1 019 000 euro. Exportkontrollens andel av detta är 125 147 euro i tilläggsbudgeten och 263 000 euro för år 2004.

2.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

De 4 personer som vid handels- och industriministeriets marknadsavdelning sköter ärenden som hänför sig till exportkontroll övergår till motsvarande uppgifter vid en exportkontrollenhet som skall inrättas vid utrikesministeriets handelspolitiska avdelning. Omorganiseringen i den föreslagna formen kräver inte nya personresurser.

Sammansättningen av exportkontrolldelegationen, om vilken bestäms närmare i statsrådets förordning om exportkontroll av produkter med dubbel användning (924/2000),

kommer att ändras på det sätt som omorganiseringen förutsätter.

3. Beredningen av propositionen

Ärendet har varit uppe till behandling i exportkontrolldelegationen, i vilken handels- och industriministeriet, utrikesministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, Kommunikationsministeriet, skyddspolisens och tullstyrelsen samt som representant för exportföretagen Metallindustrins Centralförbund har varit representerade. Delegationen ger sitt bifall till propositionen.

4. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till propositionen om en första tilläggsbudget för 2003 och avses bli behandlad i samband med den.

5. Närmare bestämmelser

Till följd av lagen är det nödvändigt att ändra statsrådets förordning om exportkontroll av produkter med dubbel användning statsrådets förordning om handels- och industriministeriet (313/2000), statsrådets förordning om utrikesministeriet (257/2000) samt ovan nämnda ministeriers arbetsordningar. Dessutom bör handels- och industriministeriet och utrikesministeriet vidta de tekniska arrangemang som förslaget förutsätter.

6. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2003.

De ansökningar som anhängiggjorts innan lagen träder i kraft överförs till utrikesministeriet för behandling.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 juli 1996 om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) 3 § 1 mom., 4 och 5 §, 7 § 1 mom. och 10 § 3 mom., av dessa lagrum 3 § 1 mom., 4 och 5 § samt 10 § 3 mom. sådana de lyder i lag 891/2000, som följer:

3 §

Tillståndsplikt

Export och gemenskapsleverans av sådana produkter med dubbel användning som med stöd av rådets förordning eller denna lag omfattas av kontroll är tillåten endast med tillstånd av Europeiska gemenskapen eller av utrikesministeriet. Utrikesministeriets tillstånd kan vägras, om

1) detta är nödvändigt för att iaktta de internationella avtal, åtaganden och förpliktelser som gäller Finland,

2) detta är nödvändigt för att främja Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska mål eller Finlands säkerhetsintressen samt bidra till att den internationella säkerheten upprätthålls,

3) detta är nödvändigt för att säkerställa en obehindrad tillgång till sådana utländska produkter som omfattas av strategisk exportkontroll eller iaktta de villkor som gäller tillgången till dessa produkter,

4) en vara eller tjänst har importerats till Finland med återexportbegränsning eller återexportförbud, eller om

5) omständigheter som ansluter sig till den planerade slutanvändningen och risken för omdirigering kräver det.

4 §

Tillståndsplikt i fråga om export och gemenskapsleverans av produkter som inte ingår i produktförteckningarna

När sådana produkter, tjänster eller andra nyttigheter som inte ingår i en produktför-

teckning som har utfärdats med stöd av denna lag skall exporteras från Europeiska gemenskapen eller levereras till en annan av Europeiska unionens medlemsstater, skall i samband med exporten eller gemenskapsleveransen visas ett exporttillstånd, om exportören har fått ett meddelande av utrikesministeriet enligt vilket produkten är eller kan vara helt eller delvis avsedd för användning i samband med utvecklande, produktion, hantering, användning, underhåll, lagring, upptäckt, identifiering eller spridning av kemiska eller biologiska vapen eller kärnvapen eller för utvecklande, produktion, underhåll eller lagring av missiler som är i stånd att bära dylika vapen som omfattas av icke-spridningsarrangemang.

Tillstånd krävs också för export av sådana produkter med dubbel användning som inte ingår i produktförteckningen, om det land som köper produkterna eller bestämmelslandet är föremål för ett vapenembargo som har beslutats genom en gemensam ståndpunkt eller gemensam åtgärd som har antagits av rådet eller genom ett beslut av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa eller ett vapenembargo som har beslutats i en bindande resolution av Förenta Nationernas säkerhetsråd och om exportören har fått ett meddelande av utrikesministeriet enligt vilket produkterna i fråga är eller kan vara helt eller delvis avsedda för militär slutanvändning. Med militär slutanvändning avses

1) införlivande med försvarsmateriel som ingår i en förteckning som uppgjorts på basis av lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990),

2) användning av tillverknings-, provnings- eller analysutrustning och komponenter till

sådan utrustning för att utveckla, tillverka eller underhålla försvarsmateriel som ingår i ovan nämnda förteckning,

3) användning av icke-färdigtillverkade produkter i en anläggning för att tillverka försvarsmateriel som ingår i ovan nämnda förteckning.

Tillstånd krävs också för export av sådana produkter med dubbel användning som inte ingår i produktförteckningen, om exportören har fått ett meddelande av utrikesministeriet enligt vilket produkterna i fråga är eller kan vara helt eller delvis avsedda att användas som delar eller komponenter till försvarsmateriel som förtecknas i förteckningen över försvarsmateriel och som har exporterats från finskt territorium utan tillstånd eller i strid med ett tillstånd enligt finsk lagstiftning.

Om exportören känner till eller har skäl att misstänka att en produkt helt eller delvis är avsedd för något av de syften som nämns i 1-3 mom., skall exportören underrätta utrikesministeriet, som beslutar om ett exporttillstånd är nödvändigt.

5 §

Återkallande av tillstånd eller ändring av villkoren

Utrikesministeriet har rätt att återkalla ett exporttillstånd eller ändra villkoren för det, om felaktiga uppgifter har lämnats i ansökan eller om omständigheterna sedan tillståndet beviljades har förändrats så att Finlands internationella åtaganden eller förpliktelser förutsätter en sådan åtgärd.

Helsingfors den 23 maj 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

7 §

Rätt till granskningar och information

Utrikesministeriet, tullmyndigheterna och skattemyndigheterna har utan hinder av de stadganden om tystnadsplikt som annars gäller dem rätt att till varandra lämna sådan information om exportörer och exporterade produkter med dubbel användning som myndigheterna behöver i sin övervakningsuppgift. Denna information får lämnas till Europeiska gemenskapens övervakningsmyndigheter.

10 §

Närmare bestämmelser

Utrikesministeriet kan utfärda närmare bestämmelser om tillståndsförfarandet och de utredningar som skall fogas till tillståndsansökan samt ställa villkor för användningen av ett tillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De ansökningar som är anhängiga när denna lag träder i kraft överförs till utrikesministeriet för behandling.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Minister *Paula Lehtomäki*

Lag

om ändring av lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 juli 1996 om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) 3 § 1 mom., 4 och 5 §, 7 § 1 mom. och 10 § 3 mom., av dessa lagrum 3 § 1 mom., 4 och 5 § samt 10 § 3 mom. sådana de lyder i lag 891/2000, som följer:

Gällande lag

3 §

Tillståndsplikt

Export och gemenskapsleverans av sådana produkter med dubbel användning som med stöd av rådets förordning eller denna lag omfattas av kontroll är tillåten endast med tillstånd av Europeiska gemenskapen eller av handels- och industriministeriet. Handels- och industriministeriets tillstånd kan vägras, om

1) detta är nödvändigt för att iaktta de internationella avtal, åtaganden och förpliktelser som gäller Finland,

2) detta är nödvändigt för att främja Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska mål eller Finlands säkerhetsintressen samt bidra till att den internationella säkerheten upprätthålls,

3) detta är nödvändigt för att säkerställa en obehindrad tillgång till sådana utländska produkter som omfattas av strategisk exportkontroll eller iaktta de villkor som gäller tillgången till dessa produkter,

4) en vara eller tjänst har importerats till Finland med återexportbegränsning eller återexportförbud, eller om

Förslag

3 §

Tillståndsplikt

Export och gemenskapsleverans av sådana produkter med dubbel användning som med stöd av rådets förordning eller denna lag omfattas av kontroll är tillåten endast med tillstånd av Europeiska gemenskapen eller av utrikesministeriet. Utrikesministeriets tillstånd kan vägras, om

1) detta är nödvändigt för att iaktta de internationella avtal, åtaganden och förpliktelser som gäller Finland,

2) detta är nödvändigt för att främja Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska mål eller Finlands säkerhetsintressen samt bidra till att den internationella säkerheten upprätthålls,

3) detta är nödvändigt för att säkerställa en obehindrad tillgång till sådana utländska produkter som omfattas av strategisk exportkontroll eller iaktta de villkor som gäller tillgången till dessa produkter,

4) en vara eller tjänst har importerats till Finland med återexportbegränsning eller återexportförbud, eller om

5) omständigheter som ansluter sig till den

5) omständigheter som ansluter sig till den planerade slutanvändningen och risken för omdirigering kräver det.

4 §

Tillståndsplikt i fråga om export och gemenskapsleverans av produkter som inte ingår i produktförteckningarna

När sådana produkter, tjänster eller andra nyttigheter som inte ingår i en produktförteckning som har utfärdats med stöd av denna lag skall exporteras från Europeiska gemenskapen eller levereras till en annan av Europeiska unionens medlemsstater, skall i samband med exporten eller gemenskapsleveransen visas ett exporttillstånd, om exportören har fått ett meddelande av handels- och industriministeriet enligt vilket produkten är eller kan vara helt eller delvis avsedd för användning i samband med utvecklande, produktion, hantering, användning, underhåll, lagring, upptäckt, identifiering eller spridning av kemiska eller biologiska vapen eller kärnvapen eller för utvecklande, produktion, underhåll eller lagring av missiler som är i stånd att bära dylika vapen som omfattas av icke-spridningsarrangemang.

Tillstånd krävs också för export av sådana produkter med dubbel användning som inte ingår i produktförteckningen, om det land som köper produkterna eller bestämmelselandet är föremål för ett vapenembargo som har beslutats genom en gemensam ståndpunkt eller gemensam åtgärd som har antagits av rådet eller genom ett beslut av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa eller ett vapenembargo som har beslutats i en bindande resolution av Förenta Nationernas säkerhetsråd och om exportören har fått ett meddelande av handels- och industriministeriet enligt vilket produkterna i fråga är eller kan vara helt eller delvis avsedda för militär slutanvändning. Med militär slutanvändning avses

1) införlivande med försvarsmateriel som ingår i en förteckning som uppgjorts på basis av lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990),

2) användning av tillverknings-, prov-

planerade slutanvändningen och risken för omdirigering kräver det.

4 §

Tillståndsplikt i fråga om export och gemenskapsleverans av produkter som inte ingår i produktförteckningarna

När sådana produkter, tjänster eller andra nyttigheter som inte ingår i en produktförteckning som har utfärdats med stöd av denna lag skall exporteras från Europeiska gemenskapen eller levereras till en annan av Europeiska unionens medlemsstater, skall i samband med exporten eller gemenskapsleveransen visas ett exporttillstånd, om exportören har fått ett meddelande av utrikesministeriet enligt vilket produkten är eller kan vara helt eller delvis avsedd för användning i samband med utvecklande, produktion, hantering, användning, underhåll, lagring, upptäckt, identifiering eller spridning av kemiska eller biologiska vapen eller kärnvapen eller för utvecklande, produktion, underhåll eller lagring av missiler som är i stånd att bära dylika vapen som omfattas av icke-spridningsarrangemang.

Tillstånd krävs också för export av sådana produkter med dubbel användning som inte ingår i produktförteckningen, om det land som köper produkterna eller bestämmelselandet är föremål för ett vapenembargo som har beslutats genom en gemensam ståndpunkt eller gemensam åtgärd som har antagits av rådet eller genom ett beslut av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa eller ett vapenembargo som har beslutats i en bindande resolution av Förenta Nationernas säkerhetsråd och om exportören har fått ett meddelande av utrikesministeriet enligt vilket produkterna i fråga är eller kan vara helt eller delvis avsedda för militär slutanvändning. Med militär slutanvändning avses

1) införlivande med försvarsmateriel som ingår i en förteckning som uppgjorts på basis av lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990),

2) användning av tillverknings-, prov-

nings- eller analysutrustning och komponenter till sådan utrustning för att utveckla, tillverka eller underhålla försvarsmateriel som ingår i ovan nämnda förteckning.

3) användning av icke-färdigtillverkade produkter i en anläggning för att tillverka försvarsmateriel som ingår i ovan nämnda förteckning.

Tillstånd krävs också för export av sådana produkter med dubbel användning som inte ingår i produktförteckningen, om exportören har fått ett meddelande av handels- och industriministeriet enligt vilket produkterna i fråga är eller kan vara helt eller delvis avsedda att användas som delar eller komponenter till försvarsmateriel som förtecknas i förteckningen över försvarsmateriel och som har exporterats från finskt territorium utan tillstånd eller i strid med ett tillstånd enligt finsk lagstiftning.

Om exportören känner till eller har skäl att misstänka att en produkt helt eller delvis är avsedd för något av de syften som nämns i 1-3 mom., skall exportören underrätta handels- och industriministeriet, som beslutar om ett exporttillstånd är nödvändigt.

5 §

Återkallande av tillstånd eller ändring av villkoren

Handels- och industriministeriet har rätt att återkalla ett exporttillstånd eller ändra villkoren för det, om felaktiga uppgifter har lämnats i ansökan eller om omständigheterna sedan tillståndet beviljades har förändrats så att Finlands internationella åtaganden eller förpliktelser förutsätter en sådan åtgärd.

7 §

Rätt till granskningar och information

Handels- och industriministeriet, tullmyndigheterna och skattemyndigheterna har utan hinder av de stadganden om tystnadsplikt som annars gäller dem rätt att till varandra lämna sådan information om exportörer och exporterade produkter med dubbel användning som myndigheterna behöver i

nings- eller analysutrustning och komponenter till sådan utrustning för att utveckla, tillverka eller underhålla försvarsmateriel som ingår i ovan nämnda förteckning.

3) användning av icke-färdigtillverkade produkter i en anläggning för att tillverka försvarsmateriel som ingår i ovan nämnda förteckning.

Tillstånd krävs också för export av sådana produkter med dubbel användning som inte ingår i produktförteckningen, om exportören har fått ett meddelande av *utrikesministeriet* enligt vilket produkterna i fråga är eller kan vara helt eller delvis avsedda att användas som delar eller komponenter till försvarsmateriel som förtecknas i förteckningen över försvarsmateriel och som har exporterats från finskt territorium utan tillstånd eller i strid med ett tillstånd enligt finsk lagstiftning.

Om exportören känner till eller har skäl att misstänka att en produkt helt eller delvis är avsedd för något av de syften som nämns i 1-3 mom., skall exportören underrätta *utrikesministeriet*, som beslutar om ett exporttillstånd är nödvändigt.

5 §

Återkallande av tillstånd eller ändring av villkoren

Utrikesministeriet har rätt att återkalla ett exporttillstånd eller ändra villkoren för det, om felaktiga uppgifter har lämnats i ansökan eller om omständigheterna sedan tillståndet beviljades har förändrats så att Finlands internationella åtaganden eller förpliktelser förutsätter en sådan åtgärd.

7 §

Rätt till granskningar och information

Utrikesministeriet, tullmyndigheterna och skattemyndigheterna har utan hinder av de stadganden om tystnadsplikt som annars gäller dem rätt att till varandra lämna sådan information om exportörer och exporterade produkter med dubbel användning som myndigheterna behöver i sin övervaknings-

sin övervakningsuppgift. Denna information får lämnas till Europeiska gemenskapens övervakningsmyndigheter.

10 §

Närmare bestämmelser

Handels- och industriministeriet kan utfärda närmare bestämmelser om tillståndsförfarandet och de utredningar som skall fogas till tillståndsansökan samt ställa villkor för användningen av ett tillstånd.

uppgift. Denna information får lämnas till Europeiska gemenskapens övervakningsmyndigheter.

10 §

Närmare bestämmelser

Utrikesministeriet kan utfärda närmare bestämmelser om tillståndsförfarandet och de utredningar som skall fogas till tillståndsansökan samt ställa villkor för användningen av ett tillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De ansökningar som är anhängiga när denna lag träder i kraft överförs till utrikesministeriet för behandling.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
